



# **TEENAGERŮM CHYBÍ EMPATIE VS. ONLINE USAGE OF THEORY OF MIND CONTINUES TO DEVELOP IN LATE ADOLESCENCE**

STATISTICKÁ ANALÝZA DAT, PSY117

**Štěpánka Emrová**

257327, psychologie/pedagogika

Vyučující: Mgr. Stanislav Ježek, PhD.; Mgr. Jan Širůček

Datum odevzdání: 1. 5. 2010

Fakulta sociálních studií MU, 2008/2009

## Úvod

Pro svou seminární práci jsem si chtěla vybrat článek související s mým studijním oborem. Zaujal mě článek na serveru lidovky.cz, který byl nadepsán titulkem „Teenagerům chybí empatie“. Protože toto období mi ještě není tolik vzdálené, rozhodla jsem se zanalyzovat výzkum související právě s tímto článkem a popsat rozdíly mezi fakty ve výzkumné zprávě a bludy v článku.

## Popis výzkumu

Výzkum s názvem Online usage of theory of mind continues to develop in late adolescence byl vypracován pod vedením Iroise Dumontheilové v londýnském Institutu kognitivních neurověd. Pro výzkum bylo vybráno 177 respondentů výhradně ženského pohlaví od 7 do 27 let. Tato skupina byla rozdělena dále do pěti podskupin a to dle věku na Děti I. a II., Adolescenty I. a II. a na Dospělé. Cílem bylo zjistit, zda adolescenti při řešení zadaného úkolu dbají či ne na pohled/názor druhé osoby. Respondenti dostali za úkol v počítačovém programu pohybovat předměty v polici se šestnácti přihrádkami. Respondent vždy „stál“ před polici a za ní „stál“ režisér (výzkumník), který měl některé předměty zakryté (některé přihrádky měly zadní desku). Režisér dával respondentům pokyny, kterým předmětem mají kam pohnout, přičemž předměty v zakrytých a nezakrytých přihrádkách byly podobné (např. tenisový míček a golfový míček – výzkumníkův pokyn zněl „přesuň malý míček“ – nedefinoval jej konkrétně). Zaznamenával se počet chyb, kterých se respondenti dopustili, tzn. kolikrát přesunuli takový objekt, který režisér nemohl vidět. Kontrolní skupina dostala podobný úkol s tím rozdílem, že měla ignorovat předměty, které jsou v přihrádkách se šedým pozadím (zadní deskou). Z konečných součtů chyb respondentů, znázorněných ve sloupcovém diagramu, který zahrnoval i výsledky kontrolních skupin, můžeme vyčíst, že nejvíce chyb se dopustily děti ve věku 7,3-9,7, konkrétně chybovaly v cca 78% přemístování, děti ve věku 9,8-11,4 a adolescenti ve věku 11,5-13,9 dosáhly shodného výsledku a to 70% chyb, adolescenti ve věku 14-17,7 pak chybovali v 60% případů. U dospělých se počet chyb vyšplhal na 45%. Výzkumníci tedy došli k závěru, že adolescenti skutečně příliš nehledí na situaci druhého člověka a jsou více egocentričtí, podobně jako děti, na rozdíl od dospělých. Domnívají se, že výsledky tohoto výzkumu mohou souviset s nižší mírou ohleduplnosti adolescentů i v sociálních interakcích a při každodenních aktivitách.

## Srovnání výzkumu se souvisejícím článkem

V článku na serveru lidovky.cz podávajícím zprávu o tomto výzkumu jsem našla řadu informací, které si s původním výzkumem odporují, či které nejsou dostatečně upřesněné.

Začala bych již samotným nadpisem článku, který zcela bez jakýchkoliv servítek hlásá, že „Teenagerům chybí empatie“. Ovšem takovéto svérázné prohlášení si ani vědci z výzkumného institutu nedovolili uveřejnit. Výzkum samotný k takovému závěru nevede. Pouze upozorňuje na možnost jisté souvislosti mezi výsledky výzkumu a adolescentnímu přístupu k ohledům na okolí.

Popis metody výzkumu je natolik zmatený, že ani v českém článku nedává smysl. Autor článku neustále motá dohromady osobu výzkumníka – režiséra s osobou

respondenta plnicího úkol. V závěru se tedy popis metody extrémně liší od skutečnosti a čtenář si dle mého názoru nemůže vůbec správně danou výzkumnou situaci představit.

Co se popisu výsledku výzkumu týče, autor textu se zde příliš nespletl. Výsledky mírně zaokrouhlil a popsal ve zlomcích (dvě třetiny apod.). Osobně se domnívám, že pro širokou veřejnost není toto zaokrouhlení na škodu. Myslím si, že na laické úrovni není potřeba zveřejňovat na tisk přesné výsledky.

V konečném zhodnocení výzkumu se autor článku dopustil dle mého názoru zcela zbytečné chyby. „Studie britských vědců jasně dokázala, že mozek mladých lidí stále ještě nedosáhl plné schopnosti vcítit se do cizího náhledu. Teenageři si zachovávají silně egocentrický pohled na svět a v tomto ohledu se nápadně podobají malým dětem.“ (Petr, 2009) Vše, co zde autor článku prezentuje jako jasně dokázanou věc, zveřejňují výzkumníci ve své zprávě mnohem opatrněji, s použitím slov „domníváme se, že...“, „může souviset...“ apod.

Jako poslední nedostatek článku bych uvedla skutečnost, že autor zcela pominul fakt, že skupinu respondentů tvořily pouze dívky/ženy, což je dle mého názoru velmi významné. Je možné, že sklony k egocentrismu mají pouze dívky? Autor článku tuto možnost zcela zanedlal.

## **Závěr**

Po analýze výzkumu a článku s ním souvisejícím, jsem došla k závěru, že není dobré bezmezně věřit zprávám z neodborných médií. Padl na mě z tohoto zjištění lehčí smutek. Čemu tedy věřit můžu a čemu ne? Je mi tedy k něčemu číst zprávy z novin? A pokud se naučím poznávat lehké nedostatky zpráv z mého oboru, budu také schopna tyto nedostatky najít jinde?

## **Použitá literatura:**

Petr, J. (2009). Teenagerům chybí empatie. Lidové noviny: (On-line), Staženo 29.4.2009 z: [http://www.lidovky.cz/teenagerum-chybi-empatie-0xu-/ln\\_veda.asp?c=A090210\\_093817\\_ln\\_veda\\_tma](http://www.lidovky.cz/teenagerum-chybi-empatie-0xu-/ln_veda.asp?c=A090210_093817_ln_veda_tma)

Dumontheil, I. (2009). Online usage of theory of mind continues to develop in late adolescence. Staženo 29.4.2009 z: <http://www.ianapperly.eclipse.co.uk/Dumontheil%20et%20al%202009.pdf>

*Pouze žlutě označený odstavec směřuje k naplnění zadání. Ve zbytku se věnujete výzkumu obecně a ne statistikám. Zkuste se ve svých úvahách zaměřit na statistiky.*

*SJ*